

pridelala 22 veder vina, tako, da se ves pridelek šteje na 1 milijon 514.060 veder; ako se vedro ceni po 5 gold. 44 kr., iznaša ves pridelek okoli 8 milijonov in 406.162 gld. — Cena temu lepemu zemljevidu je 50 kr. Namen njegov je, da svet izvé bolj na tanko doljno-avstrijsko vinstvo in vinskim trgovcem voditelja v roke dati, ki jih pelje po zanesljivem potu, kadar želijo avstrijskega vina kupovati.

* Po štatističnem sporočilu od leta 1864 se menda nikjer na vsem svetu toliko jajic ne povžije kakor na Angležkem. Leta 1864 so od novega leta do vseh Svetih iz vnanjih dežel pripeljali silno število jajic na Angleško, namreč 300 milijonov in 598.250; tako se more reči, da jih vsak dan ondi povžijejo en milijon.

Občni zbor Matice slovenske v Ljubljani.

Vsak narod, ki ne živetari samo, ampak duševno živi, ima v letniku svojem zapisane nekatere dni, ktere, kakor „pratika“ svoje svetke (praznike), odlikuje s pismenkami rdečimi. Tak slovesen dan je slovenskemu narodu sedaj tudi tisti dan, ko Matica slovenska kliče sine svoje v veliki shod. In da je to res tako, sijajno nam sta pričala 26. in 27. dan tega leta. Ko je Matičin prvosednik dr. Toman v čitalnici ljubljanski 8. marca 1863 prvi željo izrekel, naj se ustanovi Matica, navdajalo ga je gotovo prepričanje po preroških besedah vélikega pesnika našega Koseskega, da

„*krasno bo sad slovenske reči ob uri dozoril.*“

In da ni se motil, kaže čitateljem našim že veseli stan Matice v drugem letu. Al idimo na popis odboro ve seje 26. dne t. m. in občnega zbora 27. dne t. m., v kterih so vse slovenske dežele bile obilo zastopane po svojih najveljavnejših možéh, med kterimi smo pogrešali le nekatere, ktere so nemile okoliščine zadrževale, da niso mogli priti v zbor.

Evo na kratko posneto poročilo o obeh zborih!

Poročilo

a) o 4. seji Matičinega odbora.

26. septembra t. l. ob 5. uri popoldne je imel slovenske Matice odbor 4. sejo v mestni dvorani vpricho 19 ljubljanskih in vnanjih odbornikov. Po kratkem ogovoru, prebranem in potrjenem zapisniku 3. seje, naznani gospod prvosednik dr. Toman povabilo zastran etnografične razstave v Moskvi, in na to poročala tajnik g. Lézar o važnejših dopisih in družih stvaréh. Najpred o ponudbi zagrebškega knjigarja Svetozara Galca, ki se ponuja za Matičinega knjigarja; odgovorilo se mu je, da mu Matica rada pošilja svoje knjige za razprodajo, družnikom svojim pa da je sama razpošilja.

Po tem sklene odbor, da se g. Rebecu plača prestava Erbenovega zemljepisa, pôla po 12 gold., vendar da se všteje g. Cigaletu za njeno popravo danih 30 gld.

Po g. prvosednikovem nasvetu odbor izreče hvalo g. dr. Bleiweis, kteri je v kratkem času tako dobro vredil „Narodni koledar“ in „letopis Matičini“, dr. Bleiweis pa ob enem daje hvalo vsem, kteri so ga pri tem delu prijazno podpirali, da je mogel tako hitro dovršiti svojo nalogo.

Na to poročala dr. Bleiweis o Tušekovem rokopisu: „štirje letni časi“, naznani rzsodbo dr. Vošnjaka, dr. Pogačarja in svojo lastno, ter nasvetuje, da se rokopis sprejme, kot izvirno delo plača, pred natisom pa pošlje prof. Tušku, da nekatere reči po danih nasvetih spremeni in dostavi, ter naj gré potem delo v tisk. Gosp. dr. Vošnjak ugovarja, da je to

le prestava, in naj se po sklepu Matičinega odbora plača le kot prestava; gosp. dr. Vojska pa nasvetuje, ker je prof. Tušek mnogo vendar prenaradil in ima nekatere reči še dostaviti, naj se odloči srednja cena, in naj se zavolj nje predsedništvo in tajništvo z gosp. profesorjem pogodite, in ta nasvet naposled po glasovanji obvelja.

Gosp. prvosednik pové, da je predsedništvo s tajništvom samo izvolilo za presojo Erjavčevega rokopisa „Mineralogija“ po Fellöckerji tri pregledovalce, in sicer gg. Svetca, dr. Zupanca in J. Vilharja, kar mu odbor pripozná, in na to poročala gosp. Svetec o rokopisu ter nasvetuje, naj ga Matica sprejme in dá na svetlo. Ali ker je gosp. prof. Erjavec véče plačilo zahteval, kakor je odbor po pravilih smé dati, se uname razgovor, ktere ga so se vdeleževali gg. Svetec, Zupanec, Toman in pa gg. Trstenjak, Vošnjak, Raić, češ, da naj odbor svojih pravil nikar ne prestopa, in da naj preveč samo šolskih knjig in prestav ne sprejema. Dr. Vojska pa nasvetuje spet, naj se predsedništvo s tajništvom vred pogodí s pisateljem zastran plače, in ker je knjiga prva te vrste, imenstvo dokaj težavno, in knjiga koristna, naj jo sprejame, in kakor pri uni, tudi pri tej določi, kdo naj jo tiska in po čem naj se prodaja, kar odbor zlasti po predsednikovi opombi, da v začetku in pri znanstvenih knjigah ne smemo biti preostri, tudi potrdi.

Dr. Bleiweis naznani, da je poslal Matici prof. S. Žepić „latinsko čitanko“ po Dünebiru osnovano ter pravi, naj se izvolijo trije presojevalci, in zaznamnja v to sposobne gosp. profesorje Vavrû-a, Macun-a in J. Šolarja, kar odbor po kratkem pomenkovanji, ali naj se že zdaj sprejemajo šolske bukve ali ne, po véčini odobri.

Gosp. Svetec poročala, da so se pregledovalci Poženčanovega rokopisa „Utopljeni“ ali „Popotovanje na Špicbergen“ zedinili v tem, naj se zastonj prepusti družbi sv. Mohora, da ga blagovoljno spravi na dan v prid slovenskega naroda.

Zastran družega spisa „Sled Slovencev“ razodene g. Dav. Trstenjak, da-si ga vsi trije še niso pregledali, to misel, da se le posamesni deli porabijo s potrebnimi popravami v letopisu slov. Matice.

Po tem poročala gosp. prvosednik, da je predsedništvo s tajnikom vred še naslednje reči ali vstanovilo ali jih le misli dovršiti, da jih odbor potrdi ali premeni. Stavljene predlogi so se potrdili tako-le:

1. Od vsake Matičine knjige, ostale po razdelitvi, se v Matičini sobi pridrží le 150 iztiskov za kakova darila, na pr. šolskim ali farnim knjižnicam, izvrstnim učencem, to se ve da vselej le po odborovem sklepu. — Vsi drugi iztiski se izročé kacemu bukvarju za razprodajo. To bukvarsko opravilo se ima razpisati, da bukvarji, kteri hočejo Matičine knjige prevzeti za razprodajo, naznanijo pogoje, s kterimi je hočejo prevzeti; predsedništvo pa se pooblastí, veljavno pogoditi se s tistim bukvarjem, ki bode stavlil pogoje, Matičini blagajnici najugodniše in čegar premoženje in vedenje je porok za Matičino korist.

2. Odbor odobri to, da so se vse dosedanje knjige vsem udom razposlale.

3. Ker so letos tudi letniki dobili vse knjige, zato za Matičine ude ostane prodajalna cena. Le on, ki kupi najmanj 5 iztiskov, more knjige dobiti po ceni, po kteri se prepušča bukvarjem, to je, Zgodovino po 52 kr., Vojvodstvo kranjsko po 34 kr., Vojvodstvo koroško po 25 kr. in Koledar z Letopisom po 68 kr.

4. Udje, ki so s svojimi doneski še na dolgu, se še ne izbrišejo iz imenika, in knjige se jim bodo pošiljale, dokler se ne prekliče ta sklep; odobrilo se je tudi tajnikovo ravnanje, ki zadnjih treh knjig ni poslal

tistim 10 mariborskim udom, o katerih niti tajniku niti mariborskemu poverjeniku ni znano njihovo bivališče.

5. Matica naprosi g. prof. Erbena, da izdelava ostale slovenske dežele, kakor je Matici obljubil v svojem pismu. Dr. Vošnjakov nasvet: „naj se Erbenovo delo o štajarski deželi izroči štajarskim odbornikom, da na tej podlagi obširnejše izdelajo svojo deželo“ je bil radostno i enoglasno sprejet.

6. Za P. Ladislavovo „latinsko slovnico“, ki se obeta Matici, so se izvolili za pregledovalce gg. dr. Jan. Zlat. Pogačar, Iv. Vavrů in J. Šolar.

7. Novim udom, ki pristopijo do 1. januarja 1867. leta in plačajo donesek za 1866. leto, se pošljejo knjige: Vojvodstvo kranjsko, Vojvodstvo koroško in Koledar z Letopisom. Ako se pa ktera teh knjig razprodá, predno se kdo vpiše v Matico, tedaj ta obljuba Matice ne veže; to pa naj se dá po „Novicah“ na znanje, da se vedó ravnati oni, ki mislijo pomatičiti se.

Dr. Vojska praša, kako je z zavodičem za Vodnikov spominek, koliko denarja ima, in ali bi se ne dale obresti strniti z Matico za slovstvena dela? Prvosednik pové, da je denar v hranilnici naložen, in da ima hranilničine bukvice dr. Bleiweis, ta pa obljubi v občnem zboru to reč določno razglasiti.

Dr. Vošnjak želi, da bi vendar Matica na svetlo dajala Letnik v dveh zvezkih če tudi s koledarjem; ali ker je skušnja to reč bila ovrгла, odbor za zdaj ne potrđi tega nasveta posebno zato, ker se v Koledarji lože drobne podučne in zabavne stvari dajó Slovencem.

Naposled sproži prvosednik, naj se dosedanjemu tajniku dá nekoliko povrnilo za obilni trud, ne plačilo, in po razgovoru, kterega so se vdeležili dr. Vošnjak, dr. Bleiweis, Svetec, dr. Zupanec, dr. Costa in dr. Vojska, se sprejme prvosednikov predlog s pristavkom, da vsi gospodje, kateri so prevzeli tajništvo, opravljajo to do prihodnje odborove seje.

b) O drugem občnem zboru.

Obhajal se je drugi občni zbor v četrtek 27. septembra zjutraj s cerkveno slovesnostjo, katero so opravljali stolni prošt, preč. gosp. A. Kos, predsednikov drugi namestnik. Pri maši se je lepo slovensko pelo. Vpričo je bilo mnogo odbornikov in sicer družnikov slovenske Matice. Zbor se je začel kmalu po 9. uri dopoldne v mestni dvorani vpričo vladnega poročnika, deželnega tajnika gosp. Čaha, in blizo do 90 rodoljubov, kateri so iz vseh krajev slovenskih prispeli k tej slovesnosti. Z radostjo smo videli med vpričnimi blage in iskrene branitelje pravic slovenskega naroda in zveste sinove svoje matere. Počastili so ta zbor iz Primorskega: g. državni poslanec Črne, iz Goriškega: gg. dr. Tonkli, Marušič, dr. Lavrič, dr. Hrast, Globočnik; iz Koroškega: g. prof. Einšpieler; iz Štajarskega: gg. deželni poslanec Herrman, Trstenjak, dr. Vošnjak, dr. Prelog, Raić, Hašnik itd.; iz Hrvaškega: g. Iv. Macun; iz Kranjskega razun odbornikov ljubljanskih, ki so bili večidel pričujoči, gg. grof Barbo, vitez Gariboldi, deželni poslanec dekan Toman, dekan Burger, dekan Brolih, dr. Drag. Bleiweis, Drag. Šavnik in mnogo družih udov.

Najpred je zbrane rodoljube navdušeno ogovoril prvosednik dr. Lovro Toman, kako imeniten je drugi véliki zbor slovenske Matice, da je ta drugi god národna slovesnost, h kateri so prišli rodoljubi iz vseh krajev slovenskih, kateri s tem pričujejo, da razumevajo nalogo svojo, da je to edini zbor, v katerem se shajajo vsi Slovenci, da se posvetujejo v korist naroda svojega in so v djanji pravi sinovi majke Slave. Svetu je očitno, da je storila Matica dober korak naprej. Dala je letos štiri roje, štiri knjige, ter pokazala moč, da v prihodnje bode dala jih še več. Da je mogla toliko

storiti, gré hvala tajniku g. Lésarju in gospodom, kateri so ga podpirali v tem djanji, g. blagajniku dr. Zupanču, zapisnikarju g. Marnu, knjižničarju g. Vavrů-u, ključarju g. Iv. Vilharju, g. dr. Vojsku, gg. pisateljem, pregledovalcem, poverjenikom in tudi drugim udom. Upati smemo, da kritika o danih knjigah ne bode preostrá zdaj v začetku, in da z združeno pomočjo bodo knjige zmiraj izvrstnejše. Zbrali smo se Slovenci iz vseh krajev slovenskih, da se vzajemno posvetujemo, kako koristiti našemu narodu na slovstvenem polji. Delajmo edini med seboj Slovenci, in vzajemno z brati Slovani, Bog pa naj blagoslovi naše delo! Na to dá hvalo mestnemu županu, gosp. dr. Costi, da je Matici odprl mestno dvorano, in gosp. dr. Bleiweisu, da nam je kot prvosednik čitalnice ljubljanske poslal prijazno povabilo k večerni slovesnosti v národnem domu, kajti to kaže, da národni duh veje v Ljubljani in se v lepi edinosti vladajo vse družbe domače.

Po tem je bral tajnik, gosp. A. Lésar poročilo o delovanji Matičinega odbora od 11. maja 1865 do 1. julija 1866, katero tû-le ponatisnemo:

„Slavni zbor! Po 11. §. Matičinih pravil ima odbor vsako leto o poletnih mesecih vse ude v Ljubljano sklicati k vélicemu zboru. Iz tehtnih vzrokov, katerih ni treba naštevati, je Matičin odbor v 3. svoji seji 7. junija pooblastil predsedništvo, da določi dan 2. občnega zbora; to pak je v ta namen izvolilo 27. dan meseca septembra, to je, današnji dan.

Sporočilo, katero je začasni odbor Matice slovenske o svojem delovanji dal prvemu občnemu zboru, ki je bil 11. maja 1865. leta, so sklepale naslednje besede:

„Iz tega sporočila se vidi, da Matica res do zdaj še nikakor ni prišla do tiste stopinje, na katero se s pomočjo zvestih rodoljubov mora povzdigniti, ako hoče slovenskemu narodu koristiti takó, kakor si je postavila za svoj namen; toda darila, ktera je narod prvo leto prinesel na njen oltar, budé veselo úpanje, da si s krepkim delom, premišljenim ravnanjem in neutrudnim prizadevanjem Matica pridobí toliko močí, da, če Bog dá, nam bode ona trdna podpora hitrejšega napredka in blagonosen studenec prave slovenske omike.“

Koliko da so se že v drugem letu spolnile prerokovalne te besede, naj sodi slavni zbor danes iz sporočila, katero o svojem 16 mesečnem delovanji podaja prvi Matičini odbor.

Matičini odbor je imel 4 seje:

- prva je bila 22. junija 1865. leta,
- druga je bila 11. januarja 1866. leta,
- tretja je bila 7. junija 1866. leta,
- četrtá pa véčeraj 26. septembra.

Kaj in kako se je obravnavalo in kaj dovršilo v prvih treh sejah, to ste, slavna gospôda, gotovo že brali, kajti tiskano je v Matičinem letopisu od 9.—19. strani. Iz tega sporočila se je vsak družbenik lahko prepričal, da je Matičin odbor storil vse, kar mu je bil naročil prvi občni zbor. Po mnogem trudu je Matica izdala 4 knjige, te so:

1. Zgodovina slovenskega národa,
2. Vojvodstvo kranjsko { v zemljepisnem statističnem
3. Vojvodstvo koroško { in zgodovinskem pregledu,
4. Národni koledar in letopis.

V 4. seji, to je, véčeraj, pak je odbor sprejel ta-le rokopisa:

1. Tušekove „štiri letne čase“, popisane po Ross-mässler-ji, in
2. Erjavčevo „Mineralogijo“, izdelano po Fel-löcker-ji.

Ta dva rokopisa pojmeta kmalu v natisk.

Za druga dva rokopisa, namreč:

1. za Žepičevo „latinsko čitanko“, ktero ima odbor že v rokah, in

2. za P. Ladislavovo „Latinsko slovnico“, ki se nam kmalu obeta, so se volili po trije pregledovalci.

Dalje je bilo sklenjeno, da odbor naprosi g. Erbena, da nam po svoji obljubi, tiskani v predgovoru v kranjsko vojvodstvo, izdela statistični zemljepisni in zgodovinski spregled ostalih slovenskih dežel, namreč: štajarske, goriške, primorske, isterske, furlanske in slovensko-ogerske.

Ako odbor v 3. letu dovrši vse to, česar sem ravno omenil, prihodnje leto lahko izide toliko knjig, kolikor nam jih bodo pripustile dati tiskati denarne moči mladega našega društva.

Iz razgleda konec imenika o Matičinih udih se razvidi, da je od 11. maja 1865. leta do meseca avgusta tega leta Matici prirastlo 36 ustanovnikov in 193 letnikov, skupaj toraj 229 udov, tako, da imenik našteva 941 „

Ako tem prištejemo še 67 „
ki so pristopili po natisnjem imeniku, pomnožilo se je število Matičinih družbenikov do danes za 296 „
in sicer za 45 ustanovnikov in 251 letnikov, tako, da danes šteje 1008 udov.

Glavna knjiga jih sicer našteva nekoliko več, kajti zadnji vpisani ud ima številko 1028.

Ta razložek se pa razjasni iz naslednjega: 1) Umrlo je do zdaj 9 udov; 2) odstopilo je 10 udov; 3) po zmoti je 1 ud v glavni knjigi zapisan dvakrat.

Ako teh 20 udov prištejemo k današnjemu številu živih 1008 udov, pokaže se število glavne knjige s 1028 udi.

Račun od 1. januarja 1865. leta do 30. junija 1866. leta, to je, za poldrugo leto kaže, da imetek Matičin sedaj iznaša 23.039 gold. 60 kr.
lanski (to je prvi) je kazal 7.679 „ 22 „

toraj se je pomnožil za 15.360 gold. 38 kr.

Za poldrugo leto se je račun zato sestavil, da se po njem ravna tudi proračun, kateri se predlaga občnemu zboru; sicer bi vse govorjenje o proračunu bilo ali iluzorično ali pa bi mogel odbor vselej čakati občnega zbora, predno se začne tiskati knjige za prihodnje leto. Sklep računa in proračun sta tiskana v Matičinem letopisu.

O vseh posameznih računovih oddelkih in o proračunu za 3. leto bode slavnemu zboru poročal g. blagajnik dr. Zupanec.

Iz sporočila, ktero je vredil knjižničar in odbornik Ivan Vavrū, razvidi slavni zbor, koliko in ktere knjige in rokopise da hrani Matičina knjižnica. Po tem imeniku se lahko ravnajo oni, ki si hočejo izposoditi kakošno knjigo ali kakošen rokopis.

Iz imenovanih štirih sporočil, namreč:

1. iz sporočila o odborovem delovanju od 11. maja 1865. leta do 27. septembra 1866;

2. iz imenika matičarjev;

3. iz računa in proračuna; in

4. iz imenika Matičinih knjig — je lahko razvideti, da je Matica naša v poldrugem letu velik korak storila naprej. Njen vspéh pa bode prihodnje leto tem večji, čem bolj si bodo vsi matičarji, zlasti pa poverjeniki in pravi rodoljubi našega naroda vsak po svojem uplivu prizadevali, da Matica pridobi čedalje več udov; kajti nadjati se smemo in iz dosedanjih skušinj skoro za trdno sklepati, da nam bodo izročili marljivi slovenski pisatelji čedalje več primernih rokopisov.

Složno in vsestransko delovanje vseh zvestih in navdušenih rodoljubov na duševnem polju slovenskega

slovstva mora Matico slovensko kmalu postaviti na častljivi sedež, kateri se spodobi duševni materi krepkega in mnogo obdarovanega slovenskega národa.

Tako naše delovanje pa bode spremljal tudi blagoslov Božji.

Po tem poti Matica naša kmalu dospè do tega, da bode po svojem namenu koristila milemu našem národu s tem, da mu preskrbí zdrave duševne hrane ter pomaga do hitrejšega napredka in do prave omike.“

Za tajnikom prebere blagajnik, g. dr. J. Zupanec, račun od 1. januarja 1865 do 1. julija 1866, in proračun od 1. julija 1866 do 1. julija 1867. — Da se pospeši posvetovanje, imenuje g. predsednik tri gospode, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun o novčnem gospodarstvu, kakor velé pravila v 12. §. a), in sicer gg. Fr. Sovana, R. Pregeljna in Fr. Ravnikarja, ktere zbor rad potrdi.

Pri posvetovanju o proračunu se vzdigne gosp. dekan J. Burger, ter hvalo daje odboru, da je letos z združenimi močmi prav dobro opravljal svoje delo, dal družnikom lepe bukve, s kterimi so prav zadovoljni, in nasvetuje, da veliki zbor zahvalo izreče odboru, posebno pa tajniku g. Lésarju, kateri je z dobro voljo, iz zgolj rodoljubja prevzel težavno opravilo brez plače, in izreče željo, da bi tudi vprihodnje ostala služba tajnikova le častna služba, ne pa plačana.

Gosp. prvosednik opomni, da po §. 19. Matičinih pravil gré o tem določevati le odboru, in da se je v 4. odborovi seji pripoznalo tajniku le nekoliko povrnilo, ne pa plačilo.

Gosp. Noli poprime besedo ter reče, da se mnogim jako čudno zdi, da je v proračunu nastavljena služba tajnikova s 360 gold. Da se je v lanskem občnem zboru izrekla želja, naj se dobí neplačan tajnik; to se je bilo zgodilo; ne da bi kratil g. Lésarju za sluge, vendar se mora napredek, ki ga je Matica to leto storila, pripisovati tudi celemu odboru, poverjenikom, tudi posamnim udom, časnikom, na priliko „Novicam“, „Slovencu“, ki so vabili za Matico. Drugi tajnik bi mogel tudi to spolniti. Včeraj v seji odborovi pa se je dalo tajniku darilo 150 gold. Že prednji govornik je omenil, da ima veliki zbor večje pravice. Ako se odbor sklicuje na §. 19., da ima le on pravico določevati plačo, dá se pa velikemu zboru izkazati ta pravica iz §. 12. č. d), po kterem „veliki zbor razsoja prepire, ki bi zarad kacic društvenih reči vstali med odborom in med drugimi udi.“ Po teh besedah gré ta reč tudi pred sodnji stol vélikega zbora, sicer bi bile njegove pravice sila majhne. Ne morem se ozirati na preteklo, kar je odbor storil; o tem nočem govoriti; al le o tem, kaj bode za naprej? Ali bode gosp. Lésar voljan še dalje brez plače oskrbovati to službo? Morebiti se dobí kdo drugi, kateri bi jo opravljal brez povračila. Ako se sklene, da bode tajnik plačan, naj bi se služba razpisala, ker je dela zmiraj več, knjižnica narašča itd. in pri tem naj se gleda na takega, kateri je zmožen tudi spisovati in je sicer potreben.

Gosp. Svetec dokazuje, da to ugibati in določevati gré le odboru, in skaže po primeri, da bi sicer prejenjale odboru vse pravice, in po priliki z občinskim zborom, da véliki zbor postavi odbor, in temu dá oblast, da izvršuje opravila; ker je vse to jasno, svetuje, da se prestopi na dnevni red.

Dr. Zupanec pojasni proračun, da v njem bo postavljena vsako leto služba tajnikova s toliko plačo, dokler se prej ne ve, ali se bo dobil tajnik brez plače.

Gosp. Noli trdi, da s tem odboru ni hotel dati nobene nezaúpnice; da prilika med občinskim mestnim zborom pa občnim matičinim zborom ne veljá, ker ta se vsako leto sklicuje, kar se v mestnem zboru ne

godí; da bi sicer občnega zbora, h kateremu prihajajo družniki celó iz daljnih krajev, treba ne bilo itd.

Gosp. dr. Jan. Bleiweis omeni, da vsaka pravda sicer dobí advokata, ki jo zagovarja, in tako tudi ta, ki jo g. Noli pod krilo svoje jemlje; al zbor smé le postopati, kakor velevajo pravila. Ako g. dekan Burger in g. Noli nista zadovoljna in mislita, da ima občni zbor premalo pravic, jima ne ostane nič družega, kakor nasvetovati, da se pravila premenijo. On podpira predlog g. Sveteca.

Gosp. Svetec zavrača g. Noliju, da je povedal le priliko, ki ni toraj kar resnica; da se volivci mestnega zbora zbirajo vsako leto meseca marca, da družniki, ki gredó k občnemu zboru, popred vedó svoje pravice.

Gosp. dr. Tomán kaže, da predsedniku je naloga skrbeti, da postavnost vlada v zboru; da se obrača č. d) §. 12. na druge reči, na pr. na prepír o pošiljanji knjig itd.; da tedaj po §. 19. o tem ne more dati glasovati, naj bi torej g. Noli preklical svoj nasvèt.

Gosp. Noli govóri, da predlog, naj se pravila preuredijo, bi zdaj ne hasnil, da pa svojega nasveta o tajniku in o §. 12. ne more preklicati ter dá želí, da se njegov protest o tej razlagi zapiše v zapisnik.

Gosp. dr. Tonkli razjasni pravoslovno, da posebna stvar vselej gré pred splošnjo; in ker je §. 19. prve, §. 12. pa druge vrste, mora obveljati §. 19.; stvar, o kateri je g. Noli govoril, ni nikakoršen prepír.

Gosp. Noli ugovarja in ostaja pri svoji trditvi.

Gosp. prvosednik pové, da ostane to do prihodnje odborove seje, do ktere se gospodje, ki opravljajo tajništvo, pogodijo.

V pomenkovanji o računu prosi g. blagajnik, naj zbor izreče: ali se bodo za naprej še obligacije kupovale, in ktere? Sam imenuje zemljiške.

Gosp. Pour misli, da bi bile boljše akcije od železnic, in svetuje, da se izvoli v odboru odsek, kateri naj poizvé, ktere več nesó in ktere naj se kupujejo za Matico.

Na opombo dr. Zupanca, da je nevarno to o času vojske, in na vprašanje g. prvosednika, ali hoče zbor o tem kako naročilo dati odboru, po glasovanji pade g. Pourov svèt, in odobri se g. Zupančev, naj se kupujejo obligacije zemljiškega odškodovanja.

Potem je bila volitev odbornikov namesto izvaljanih na vrsti; oddali so se volilni listi in za skrutinovanje naprosi g. prvosednik gg. Lésarja, dr. Zupanca in Vavrú-a.

Ker posamezni udje niso dali nobenih nasvetov, poprime besedo dr. Bleiweis, da odgovóri na vprašanje zastran Vodnikovega spominka ter pové, da hranilnična knjižica ima do oktobra t. l. 1742 gld. 80 kr. in da izročí knjižico gosp. blagajniku, naj jo shrani v Werthajmovi skrinji.

K sklepu ponavlja g. predsednik zagotovilo, da se odbor sam ni hotel polastiti nobenih pravic, da je redno opravljaj svoje dolžnosti, in se zahvaljuje vsem, kateri so se udeležili vélikega zbora, ker občni zbor Matičin je slovesnost vsega naroda slovenskega.

Skrutinovanje volilnih listov je bilo 28. septembra; izid volitve je pa ta-le: Oddanih je bilo 61 listov, izmed katerih eden ni imel podpisa in zato je bil zavržen. Glasovi so se razdelili tako-le: po 59 glasov so dobili gg. dr. Jan. Bleiweis, Anton Janežič, Luka Svetec, 57 g. Iv. Vavrú, 51 g. Fidel Trpinec, 50 g. Jož. grof Barbo, 49 g. Andrej Winkler, 44 g. Anton baron Cojz, 42 g. dr. Jož. Ulaga, 28 g. Peter Hicinger, daljnji glasovi so se razcepili na 18, 10, 9 itd. do 1. Po večini glasov so toraj za nove odbornike izvoljeni imenovani gospodje. Ker 14. §. Matičinih pravil pravi, da mora izmed 40 odbornikov

vsaj 16 navadno prebivati v Ljubljani, zato se iz tega lahko razvidi, da smé Matičini odbor imeti tudi več ko 16 odbornikov v Ljubljani bivajočih; ker g. Svetec zdaj biva v Ljubljani, zato je odsek za skrutinovanje njega zapisal med ljubljanske odbornike, tako da prihodnji Matičin odbor šteje 17 ljubljanskih in 23 vnanjih odbornikov.

Zgodovinsko-politične razprave.

Avstrija v različnih dóbah.

(Dalje.)

2. Avstrija od leta 1848 do 1860.

Ta narodna gibanja, ti slovanski koraki stopili so na vseh stranéh 1848. leta prvíkrat z velikim hrupom pred svet.

Kar se tiče zapadne Avstrije, odbijali so Slovani na Českem nemški parlament v Frankobrodu po slavno znanem odgovoru najizvrstnejega današnjega povestničarja českega, in ravno tako tudi vemo, da so poslanci iz slovenskih dežel s hudo malo glasovi (neki kranjsk poslanec s 7 glasovi) odpotovali v Frankobrod, narod ni hotel kaj vedeti o teh veliko-nemških komedijah. In ko so istega leta štajarski Nemci zvonili rogoviležem v Beču na pomoč, dolnji so se Štajarci posebno po slovenskih goricahtudi pripravljali, al — ne za Beč, ampak zoper rogoviljstvo nemško. — Kar se tukaj hvala Bogu! ni dogodilo, to pa se je vresničilo na iztočni strani, kjer so Magjari pokazali, kamor z novim ustavom leta 1847—1848. nameravajo. Južni Slovani so pograbili orožje ter je nesli zoper Magjare; imena Jelačića bana pravi južni Slovan ne more drugače izreči, kakor z največim poštovanjem; ime Stratimirovičevó še sedaj svetlo bliščí na nebu avstrijskih Srbov; Slovaki so se gibali in od svoje strani tudi doprinesli, kar je bilo mogoče, da pokažejo slovanski protest zoper magjarsko nasiljevanje. In da-siravno je leta 1850. nastopil absolutizem, niso tega krivi ne Jelačić, ne Čehi, niti sploh Slovani; ker prva je dolžnost narodu, da se obdrži na življenji; kdo si bo brez vse brambe dal odrezati glavo! — A čudna je reč ta, ki je nastopila leta 1850. Slovani kakor narod so edini 1848. leta zvesto branili Avstrijo, Nemci in Magjari trgali so jo na dve, Talijani na tretjo stran. Al nastopivši nemški absolutizem pritisnil je v narodnem oziru najhuje ravno Slované, katerim do 1860. leta se ni smelo reči, da so le edini oni obdržali državo; — kar je koli dihala slovanski, ni se smelo narodno gibati, kakor da bi bil Palacký 1848. leta grešil, rekši, „da bi avstrijski Slovani morali osnovati Avstrijo, ako bi je ne bilo že gotove.“ In ker so Magjari kakor preobladani puntarji bili na tleh, zato so izmed gori omenjenih narodov edini Nemci nosili véliki zvonec kulture in absolutizma.

Deset let vladal je po vseh kotih absolutizem; germanizem je z novega pokrtil vse slovanske, magjarske in rumunske kraje, in začel se je v svoji prevzetnosti in slepoti vrvati še celó tam, kjer je do sedaj brez upiranja vladal talijanski jezik; ne samo Dalmatinci in Istrijani, ampak še celó Lombardezi in Benečani morali so se učiti jezik matere Tevtonije. Absolutizem je hudo gospodaril na materijalnem polji; narodi so začeli pešati po prevelikih davkih, novih poti do dohodkov pa absolutizem ni znal odkriti. Poleg tega so germanizacijo kaj težko čutili Čehi, Slovenci in — Magjari, kateri so popuntavši se največ primogli k temu, da se je absolutizem z germanizmom zopet vgnjezdil v Avstrii.

Hudi bitki pri Magenti in pri Solferini 1859. leta odločili ste o tej hudi môri avstrijskih narodov. Ker je hudo delovalo na zunanjo čast naše države, da je voj-